

Les terres pintades de gris

Les Alcusses, 2 de maig de 2021

A hores d'ara, podem confirmar que el brot descontrolat de grans projectes d'instal·lacions fotovoltaïques ha arribat a estes terres. Ja estàn ací. Els huit projectes de La Font de la Figuera ocupen més de 500 hectàrees (dos d'ells, 120 hectàrees en la partida de Les Pebraes, ja estàn en fase d'exposició pública al BOE). Els dos grans projectes de Moixent ocupen la mitad nord de Les Alcusses; estem parlant en este cas de 400 hectàrees, vora a 5.000 fanecades (en una hectàrea figuren unes 1.300 plaques, per tant, només ací en Les Alcusses serien algo més de mig milió, 520.000 plaques solars). També publicada al BOE, hi ha una línia d'alta tensió per a connectar Almansa i Montesa; 200 torres de 70 metres travessaràn els nostres termes municipals passant per la vora del casc urbà i les restes del castell de Moixent.

Molts pensem que és una barbaritat, un desfici, però una part important de les nostres autoritats diu que tot açò és bo, és precís i és urgent. El Decret Llei 14/2020, de 7 d'agost, del Consell, "de mesures per accelerar la implantació d'instal·lacions per a l'aprofitament de les energies renovables per l'emergència climàtica i la necessitat de la urgent reactivació econòmica" porta annex un mapa indicador dels diferents graus de protecció dels territoris de la Comunitat Valenciana. Les terres pintades de roig reben la màxima protecció (són incompatibles amb les instal·lacions fotovoltaïques), el color groc indica protecció mitjana i el color gris vol dir sense protecció. Per desgràcia, el gris és el nostre color. Som les terres pintades de gris.

Les empreses promotores de fotovoltaïques han vist en eixe mapa un gran espai de color gris entre Almansa i Villena (a ponent) i la subestació elèctrica de Montesa (a llevant) i van a per ell. Perquè hui en dia les energies renovables son un gran negoci (quan van a llogar terres, porten maletins plens de billets) i perquè la llei ara mateix està del seu costat. Sembla que pagar molts diners a uns pocs per a trencar el paisatge de tots sense cap mena de planificació, és molt bo per a la sostenibilitat i per al desenvolupament rural. I alerta perquè el decret de renovables obri la porta a l'expropiació de terrenys. Si els promotors acorden amb els propietaris el 25% de la superfície, la resta es pot declarar d'utilitat pública.

Fa tres mesos, a principis de febrer, la Societat de Viticultors i Productors de Terres dels Alforins crea una comissió de treball per vore de fer alegacions a estos projectes i per a demanar ajuda tant a les administracions com a l'opinió pública. El nostre argumentari és senzill. Estem totalment a favor de les energies renovables i de ficar plaques fotovoltaïques sobre les teulades, però en els bancals preferim una altra manera d'aprofitar l'energia solar que es diu AGRICULTURA.

Si algú vol conèixer quin és i ha segut sempre el nostre ofici, pot fer una ullada als nombrosos treballs de l'erudit moixentí Manuel Lera i Gassó. Al seu llibre "Tinença i explotació de la terra a Moixent" podem llegir que l'any 1759, el botànic Joseph Antoni Cavanilles es queda a viure una temporada per estes terres, dona fe de la constància dels nostres llauradors i registra en cafisos i arroves les quantioses collites de blat, ordi, panís, civada, sègol, llegums, oli, garrofes, figues, vi, fruites, hortalisses, llana i mel.

Els arqueòlegs del Museu de Prehistòria de València han trobat a la Bastida de Les Alcusses (segle IV a. C.) la més gran i completa colecció de ferramentes agrícoles d'època prerromana de tota Espanya; i encara les fem servir perquè, 2.500 anys després, els cultius i els bancals son pràcticament els mateixos. Tot i que la agricultura ha canviat en els últims anys, les nostres bones terres encara fan collites de secà que semblen de regadiu i no hi ha un tros de terra erma en el nostre territori.

La crítica admira i valora els nostres olis i els nostres vins, la llum del vi valencià hui brilla més que mai. Les quatre mil hectarees de vinya de les Terres dels Alforins, barrejades amb els masos i pinars i els altres cultius de secà, configuren l'únic gran paisatge de vins de la Denominació d'Origen Protegida València; un paisatge mediterrani en mosaic que la Conselleria de Territori va estudiar i catalogar fa dotze anys com un dels vint paisatges de més valor de la Comunitat Valenciana i que, lamentablement, hui continua sense protecció.

Podem avaluar l'impacte social i econòmic del sector productiu de la vinya i el vi i explicar que als nostres pobles viu ara mateix tota una generació de viticultors que ha corregut moltes terres, gent formada i preparada per a fer grans vins. Uns vins singulars que són l'espill d'un paisatge singular que hem de cuidar perquè és el nostre millor patrimoni, un gran llegat del passat que hem de preservar per al futur; i uns productors fidels al seu origen i la seua tradició i amb ganes, amb moltes ganes de mostrar al món que estes terres estan plenes de tresors amagats.

Viticultors i productors que es preocupen pel seu territori i preparen cada any la Mostra de Vins, la fira que fem quan arriba la primavera, on presentem les noves collites, la gastronomia i l'artesania dels tres pobles; la fira d'hivern, la que fem al claustre de La Nau de la Universitat de València, portant a la ciutat els nostres vins, les bandes de música, les coques i els embotits; els calendaris que fem des de l'any 2010 amb les fantàstiques fotos del mestre Miquel Francés, el gran perseguidor de melodies del paisatge; el meravellós mapa (ple de colors) que ens va dibuixar Mariscal..

Demaneu si voleu opinió al viatger que ve un dissabte amb els amics i la família i torna a casa fascinat per la bellesa d'estes terres i per les històries que li han contat al poblat ibèric i als diferents cellers. Pregunteu a la gent que ens visita i s'enamora d'un bancal de girasols, d'un cim, d'un mas, d'uns gaspatxos en pebrella, de l'aroma d'un vi i d'una terra amb una enorme capacitat de seducció i molta projecció agroturística, d'un paisatge cultural que ha sabut conservar una memòria de vint i cinc segles.

Un mestre explicava un dia que allò de l'orgull del territori no ho fem be del tot, que el més correcte seria que l'orgull anara en els dos sentits. Uns habitants ben orgullosos del seu territori i un territori ben orgullós dels seus habitants.

El sol que ens ilumina, sempre ha fet les fruites i ha cuallat el blat, mai se n'ha oblidat. Quin paisatge vorà quan torne a eixir? De quin color pintarem la nostra agricultura? La dignitat i el futur d'estes terres és el que ara està en joc.

La tradició no és adorar les cendres, és preservar el foc (1).

Pablo Calatayud García (2)

(1) sembla que la frase és de l'escriptor i periodista britànic G. K. Chesterton, però també podria ser de Gustav Mahler, el compositor i director d'orquestra austríac, o del polític francès Jean Jaurès.

(2) Fundador i copropietari de Celler del Roure. Viu a Moixent amb la seua família, també és bombardí segon a la banda de la S.M. La Constància, promotor de la Societat de Viticultors i Productors de Terres dels Alforins, vocal del Consell Regulador de la D.O.P. València, enginyer agrònom, membre de la junta directiva d'Alumni UPV (antics alumnes de la Universitat Politècnica de València) i membre de Consell Social de la Universitat de València.